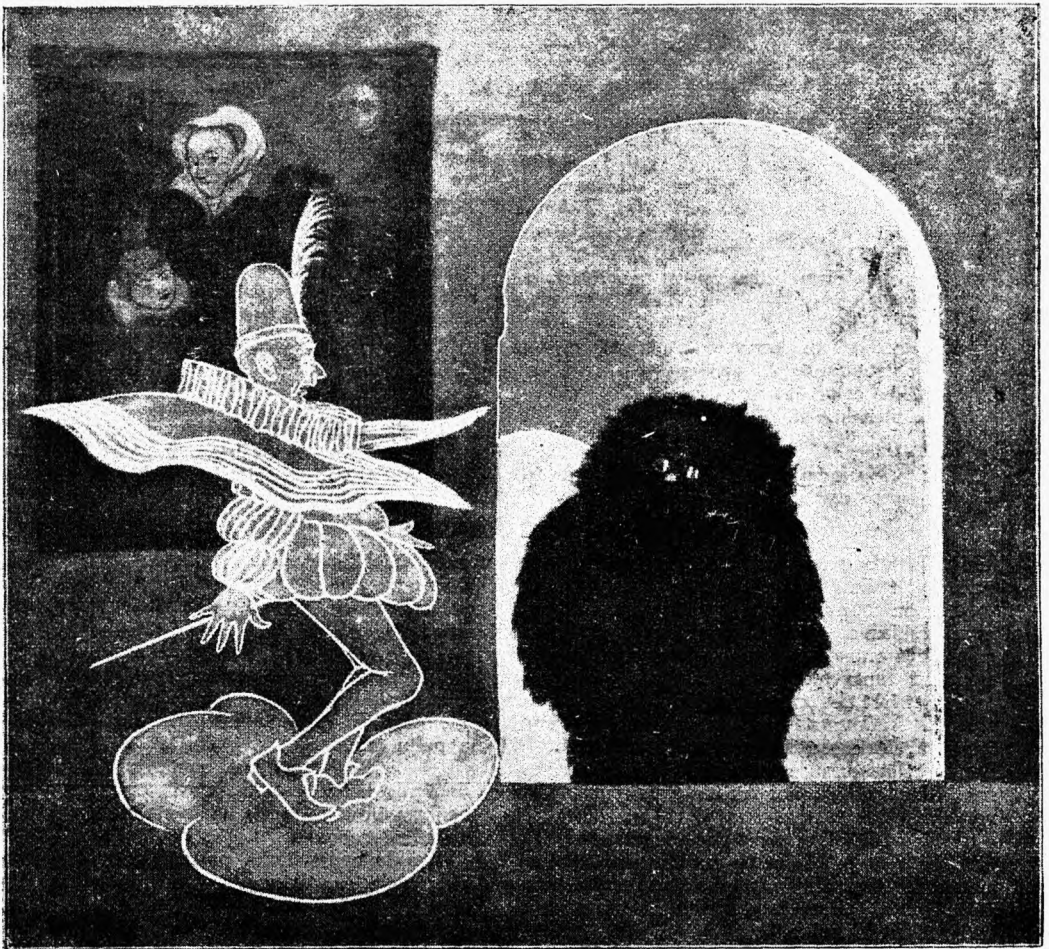

KIEVAIDIK

Kaanel: E. Kirchner — Vana ja uus vaim.

28.—30. dets. s. a. Tallinnas korraldetava

E. N. K. VI Noorsoo Karsuskongressi kava.

Pühapäeval, 28. detsembril

Kella 12.00—16.00 linnaga tutvumine.

Kella 18.00—23.00 avamisaktus ja tutvumiseõhtu:

1. Avakõne.
2. Tervitused.
3. Kõne — koolinõunik J. Grüntal.
4. Deklamatsioon ja muusikat.
5. Osavõtjate omavaheline tutvunemine.

Esmaspäeval, 29. detsembril

Kella 10.00—14.00 I istung.

1. Kongressi rakendus.
2. Ülevaade Eesti noorsoo karskusliikumise 1929 ja 1930 — liidu pääsekr. stud. Ed. Treu.
3. Näpunäiteid noorsooringide tööks — Vilj. maak. poegl. gümn. abiturient A. Kaelas.
4. Läbirääkimisi.

Kell 14 kongressist osavõtjate pildistamine.

Kella 14.30—16.00 lõunavaheaeg.

Kella 16.00—20.00 II istung.

1. Meie noorsookarskusliikumise suuna küsimisest — liidu esimees stud. Fr. Olup.
2. Kirjanduslike püüete edendamise eest noorsookarskusliikumises — Tallinna poegl. hum. gümn. abiturient Th. Indrikson.
3. Kehakultuuri viljelemise eest noorsookarskusliikumises — Tall. Tehnikumi abit. V. Maltis.
4. Ühistegeliste harrastuste süvendamisest noorsookarskusliikumises — E. Ühist. Liidu esindaja.
5. Läbirääkimisi.

Kell 21

E. N. K. asemikkudekogu VII istung.

Teisipäeval, 30. detsembril

Kella 9.00—13.00 III istung.

1. Noorsookarskusliikumise vahekorra eest teiste noorsooliikumise aladega — O. Ibius (Ülemaaline Eesti Noorsoo Ühendus), N. Andresen (Eesti Noorsotsialistlik Liit), J. Tederson (Noored Kotkad) ja mag. A. Elango (Eesti Noorsoo Karskusliit).
2. Läbirääkimisi.

Kella 13.00—14.30 lõunavaheaeg.

Kella 14.30—16.30 IV istung.

1. Võimalusi Eesti Noorsoo Karskusliidu töö edukamaks muutmiseks — liidu abiesimees stud. P. Vihalem.
2. Resolutsioonide vastuvõtmine.
3. Kohtadel algatet küsimusi.
4. Läbirääkimisi.

Kella 17.00—19.00

E. N. K. III kõnevõistlus.

Kella 20.00—22.30 lõppkoošviibimine teelaas.

Kongress on Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt 4. dets. s. a. lubatud ning toimub Tallinna koolinõuniku J. Grüntali ja Eesti Karskusliidu esimehe prof. H. B. Rahamäe vastutusel linna I tütarl. gümn. ruumes, Narva maantee 1 (ainult avaõhtu peetakse poegl. humanitaargümn. võimlas, Suur Kloostri tän. 16).

Kongressist osavõtjad saavad raudteel sõiduks 50% hinnaalandust (Tallinna tuleb sõita täispiletiga, kuna tagasisõiduks saab Tallinna jaama kassast sellekohase tunnistuse põhjal piletit, mille eest tuleb tasuda kõigil ainult esimese 50 km hind, ükskõik kui kaugel kellegi sihtjaam on).

Ühiskorterid leiavad naisosavõtjad samas ruumes, kus peetakse kongressi, ent meesosavõtjad linna IV algkooli ruumes, Uus tän. 15.

Lähemaid teateid leiavad asjastuhtunud kongressi kavade eest, mida on veel liidust saada.

Külvaja kalender

1931. aastaks on ilmund. Toimetand E. Kubjas. 104 lk., hind 30 senti.

See on tähtis ja huvitav käsiraamat kõigile noorkarsklasile. Võrreldes esimese aastakäiguga, mis mineval aastal ilmus, on praegune muutund tuntavalt paremaks.

Artiklite osas sisalduvad: dr. phil. nat. A. Audova „Kas terve või haige? Pandagu tähele enese kehategevust,“ dr. med. R. Bandel „Tiisikussurevus ja alkohol“ ja R. Hansson „Kas on alkohol kirikuveinis paratamata vajalik?“

Rikkalikke andmeid pakuvad kirjutised: „Kui palju Eestis tarvitatakse alkoholi ja mis see maksab,“ „Alkoholitavitamise tagajärgi Eestis,“ „Rahvastik Eestis“ ja „Statistilisi andmeid Eesti kohta.“

Karskusorganisatsioonidest on

antud täielik ülevaade. Asjastuhtutud võivad säält leida kõikide Eesti niihästi noorsoo kui ka täiskasvanute karskusorganisatsioonide aadressid.

Pääle ettetoodud momentide sisaldab kalender veel: tähtsamate seaduste ja määruste loetelu alkoholiküsimuse alalt; mõnede tähtsamate seltskondl. liitude, ühingute ja asutiste aadressid ja palju muud.

„Kevadiku“ toimetuse omalt poolt soovitab tungivalt kõigil noorkarsklasil muretseda see karskusvõitluses otse hädavajaline ja kõigiti praktiline raamat.

Kes kalendri hinna postmarkides ära tasuvad, neile saadetakse see postikuludeta koju kätte.

Levitajaile protsendid!

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 2

VIII aastakäik

1930/31

J. SELIOHV.

Nooruse jõuluootused.

Valdab jõuluhelin jälle maa ja ühendab inimesi juba kõikjalmärgatavas pühadeootuses. Keset välist külma oleme kätt pigistamas suuril nooruse sünnipühil. Ei saa mööduda noorsoo teadlik osa tähelepanematult oma hällipäevast, rääkimata muistendeile maiast noorimast hulgast ümber algkooli — ja kodude jõulupuid. Ei saa mõeldav olla nooruse kurbus neil pühil, mis tähistavad ligimese lähenemise ajalugu ligimesele, seega usku parema tuleviku teostumise võimalusse. Niisugusel korral, kui „kuusepuud“ pääseb kuldama võltsimatult puhas elurõõmu päikene eelarvamusist vaba ja õiglase läikega, kus kingitusi jagab Jõuluvana eranditult kõigile, ei saa jääda noorus oma püüetesalve avastamata ega loobuda lootmast nende täitumisse.

Noorusikka viivad aastad, kuid

püsida võib noorus ka üle aastate. Aastad mattuvad ajaliivas, kuid vaimu ei saa surmata.

Ajaloolised sündmused on seletetavad printsibelt, mis maksvad tõdedena ka tänapäev. On olemas midagi, mis püsib. Moodsale muutustekeerule on seda vastukaaluks koguni lohutav mõelda.

Kogend selles tundes on kõik need, kellele jõulud on jätnud ülepea mälestusi. Kuusk, küünlad, kingid, mõte...

Küünlavalgusel on imeline mõju, mida vanus kombeis tarviteti ammu surnud hingede väljakutumiseks. Jõuluvalgus loob ühenduse elavate isikutega vaimlises mõttes. „Jõuluvana“ teavad neist paarisküünaldest, mis noorsoo silmasärana kingituste vastuvõtmisel nii siiruslikult helkind,

liigutavat jutustada, kui tahtejõu proovist „salmikese“ ettekandmisel, kui ülevoolavate ootuste kirjeldamatust kvin-tessentsist.

Eks sama lootussära ilmu igas sõbralikus tervituses, vastastikusel kooskõlatundes, õietimõistet häätegudes, kohustuste sooritamise korral!? Noored

ehk elavad seda kõike eneses läbi tihti negatiivselt, s. t. tegematajätmise tee vajadust tundes, mis on siiski loomulik ja nooruspingeline. Nooruse otsingu iseloom ei taha olla koguni ootev, vaid avaldab tendentsi ajast „ette jõuda“; võideldes, kannatades, läbi murdes.

M. Schongauer.

Jõuluöö.

H. MARK.

Meie tahe.

Me mõtted on priid, kes suudaks
neid kõita!
Kes vägev on nii, et vangla neid
heita!
Me süda ja silmad, need loovad
maailmad:
Kõik võimsad me nii— me mõtted
on priid.

Nagu kunstniku hinge loomingu eel täidab mingi ebamäärane voogamine. mingi produktiivne helevus — kirk, nii iluhingelised nooredki on tulvil täis teotungi, täis indu otsinguiks,

täis tahet avastada maailma, elu ja enese olemise mõte. Noored ei taha olla passiivsed vastuvõtjad, vaid aktiivsed loojad, kes ihkavad rippumatust ja liikumisvabadust, kes ihkavad õigust oma Mina teostamiseks.

Noor ei saa olla rahul, et tema on kodus „laps“, koolis „kasvandik“, õppimises „algaja“, seltskonnas „roheline noor“, vaid ta tunneb eneses väärtust, ta on opositsioonis kõige eesleituga, ta suhtub kriitiliselt kogu

ellu, ta tahab leida elu sisu ise intensiivselt elades. — See on normaalne, tervitetav noorusteadvus (analoogiline klassiteadvusele).

Kuid kas on oleviku nooril sellist vabadust? — Ei! Meid ei lasta iseseisvalt organiseeruda (fakt: Tallinna Koolinoorsoo Kultuurühingu sulgemine), ent selle asemel organiseeritakse noori poliitiliste parteide ja teiste täiskasvanute organisatsioonide noorteosakonniks (N. M. K. Ü.-ks, N. N. K. Ü.-ks, Noorteks Kotkasteks etc.). Ksv! P. P. kirjutab noorsoo suvipäevil Otepääl „Karttumdis“: „Võtke kätte ajalehed „Rahva Sõnast“ kuni „Kajani“ — kõik nad mõtlevad, kuidas organiseerida noori enese kilda. Kirik, kaitseliit, usulahud, parteid ja erakonnad — kõik nad katsuvad puhuda noorisse oma vaimu.“

Nüüd küsimus: Miks täiskasvanud takistavad noorte tegelemist iseendega? Miks takistavad nad noori ise leidmast kohta maailmas? Miks kisuvad nad noori eneste järgi? — Sellepärast, et „iga vana olles mingis ühiskondlikus rühmituses evib vastava kildkonna ideoloogia ja näeb mee-

leldi, et noored nendega liitaksid“ — nii ksv! P. P. arvamine. Peame selle õigeks tunnistama.

Mis õigusega toimivad vanad nii?

Kui oleksid oleviku eluvormid ideaalsed, kui oleks elutunne elujaatav, kui oleks „jumalariik“ maa pääl, siis ehk saaks sellist vanade tegu õigustada. Ent tänapäev on täis mädapaiseid. Noorte kohus on saada kirurgideks, kes vaheda noaga asuksid opereerima elavalt kõdunevat ühiskonna keha.

Usume, et meil, nooril, on õigus. Ütleb ju filosoof Henri Bergson'gi, et elu on irratsionaalne, et elu olemust ei saa tabada mõistusega, vaid ainult elades, intuitsivselt. Vanad aga toimivad ikka „mõistlikult“, sest iga tegu peab rahuldama nende ükskõik millist egoismi.

Nii, noored, meie ei lähe passiivsete „kariinimestena“ vanade lipu alla, vaid meie loome oma originaalse tunnetusteooria, meie omastame olevikust ainult ilusa ja väärse, meie võitleme inetuste ja alatuste vastu, meie tahame saada inimesiks, meie taotleme ilusamat elu.

Elukunstist.

Inimesed ihkavad enim seda, mis neil puudub. Haige ei soovi midagi tulisemalt kui tervist. Vaese igatsus suundub enne kõike rikkusele, nõrga — tugevusele, inetu — iludusele. Üheks pea kõikide inimeste püüdlisobjektiks on aga elukunst, mida evivad nii vähesed. Kogemus näitab, et vaevalt saja tuhande eluvõhiku kohta leidub üks -kunstnik.

Ent mis on üldse elukunst? — See on, sarnaselt teisile kunstele, vormimine, kujundamine. Elukunsti kujundamisobjektiks on — nagu luulekunstis sõnad, muusikas toonid, maalikunstis jooned ja värvid, tantsus kehaliigutused jne. — meie mõtted, tunded, otustused ja toimingud, lihtsalt: kogu meie mina enda dispositioonidega,

kehaliste ja vaimliste võimetega ning elukogemustega. Ja elukunsti ülesandeks on tolles mitmekülgses ning komplitseeritud materjalis ühtlus luua ja sellele mingi kindel vorm anda. Kuid mainitud ülesande täitmine võimaldub vaid järgnevail tingimusil-eeldusel.

Esimeseks eelduseks on kujundetava materjali häätundmine. Kes iseennast, enda võimeid ja vigasid tunneb, kes on tubli inimestetundja ja kellele sotsiaalne tung pole mitte seitsme pitseri taga olevaks raamatuks — ainult see võib elukunsti jõuda. Vaja on ka teatavat vaimlise horisoni laiust. Kitsameelsest, eluvõõrast ja teadumatus inimesest ei saa ialgi elukunstnikku. Seepärast

peaks õieti kogu kasvatuses ja õpetuses keskse tähtsuse omama just püüe: avada võimalikult varakult laste silmad tõsielu olmade suhtes — ei mitte üksnes välimise, vaid samavõrt ka sisemise, hingelise elu jaoks. Marie Antoinettest jutustetakse, et ta sõitis kord oma hoovidaamiga välja ja sattus ühte rahva kogumispaika. Sääl kuulis ta valjut kisa: „Nälg! Nälg! Nälg!“ Marie Antoinette küsis oma saatjannat, mispärast inimesed nii väga karjuvat. Viimane vastas, et nad on vaesed ning näljased ega saa leivast täis söönuks. Seepäale lausus Marie Antoinette: „Mispärast ei söö need inimesed siis kooke?“ Kes nii võõralt, nii ebateadlikult ja lapsikult elu ees seisab, sellest elukunstnikku saada on võimatu. Sageli öeldakse: ei tohtivat mitte laste „paradiisi“ hävitada ega üldse inimesilt illusioone röövida. Sellele olgu vastu väidetud, et „paradiis“, s. o. õnnelikkus, mis baseerub valel ja pettusel, osutub inimesele väärtusetuks, sest see pole kuigi kestev. Siin ongi moment, mille poolest erineb elukunst teisist kunstest. Viimased tegelevad näilikkusega, elukunst aga tõelikkusega.

Teiseks eelduseks on avarahingelisus. Kes ei saa lahti oma „armsast minast“, kes maailma- ja eluvaate asemel evib vaid minavaate, kes reageerib kõigele samataoliselt, kes näeb kogu maailma ja elu teatud kindla ühekülgse vaatenurga alt, kellele tundub elu kas ainult piinana või üksnes maitantsuna ja inimesed vaid kuraditena või kõik inglitenä — sellest ei saa elukunstnikku. Tema on oma ühekülgseuse ohver ja ori, vihaku ta siis elu või mängelgu eluga. Kunagi ei suuda ta aga elu harmooniliselt juhtida. Kuid harmoonilises elukujundamises peitubki just elukunsti tähtsaim osa.

Kolmandaks eelduseks on distantne elule. On inimesi, keda elu täiesti ära neelab, kes lasevad end elu voolust kaasa kiskuda ja ujuvad mõtlematult edasi. Neil ei tule pähegi hakata juurdlema inimliku elu küsimu-

sist. Kindlasti küll on inimesele suurimaks raskuseks: mitte elust kõrvale asetuda, nagu blaseerund esteet, kes kardab eluga kokkupuutest enese määrdumist või üksiklane munk, keda vaevab kartus, et ta teeb eluga oma hingele kahju — ja ometi ka mitte elu kaasajooksikuks muutuda. Ainuke õige lahendus on — üksnes teiste inimeste seas, ühiskonnas, osavõtjatena koguelust oleme tõelised inimesed. Niipea, kui endid inimlikust ühikonnast isoleerime, minetame endi elu kalliväärtuslikuma momendi. Aga sääljuures on veel vaja — et saada inimeseks kõrgemas mõttes, peame ka endi isiklikku ellu viima eesmärgi, suuna- ja kavakindluse. Selleks kõigele on distantne elule otse paratamatu.

Neljandaks eelduseks on varadeväärtuste astmestamine. On hetkelisi ja kestvaid, puht-individaalseid ja sotsiaalseid, materiaalseid ja ideelisi taotlemisvõimalikke esemeid. Kes nende vastu seisab arvustusvõimetult ja mõõdupuuta, kes ei näe neid astmeliselt järjestetuna ega suuda mitmesuguste varade kaosest väärtuste kosmost luua, sellest ei saa ka elukunstnikku.

Viiendaks ja viimaseks eelduseks on tugev tahe. Tahtelist tugevust ja tarmukust on vaja selle praktiliseks teostamiseks, mis osutub õigeaks, püüdlemisväärsaks, sotsiaalselt tarvilikuks ja kõlbliselt hääks. Selles mõttes on elukunst elu valitsemine ja juhtimine kindla plaani järele. Sinna kuuluvad aga siis ka jõud, vastupidavus, püsivus ning julgus.

Tutvund nende elukunsti eeldustega, taipame, mispärast leidub nii vähe elukunstnikke. Inimeste juures pole täidetud loetletud elukunsti eeltingimused. — Inimliku elu tundmine selle mitmesugustes vormides, avarahingelisus, distantne elule, mõistuspärane varadeväärtuste astmestamine ja tahtetugevus — kui kerge on välja öelda neid nõudmisi ja kui lõpmatult raske on neid täita.

Vaadand üle need momendid, mis

teevad inimese elukunstnikuks, peatume lõpuks veel mõnesõnaliselt elukunsti enese katekismusel.

Kuis toimida, et saavutada maksimumaalset õnne ja elutahet? —

Esimene käsk: ärgu vaadeldagu maailma pessimisti silmadega — niisugune käsitus on ühekülgne. Maailm, milles on juhtunud Fausti-luule, Üheksas Sümfoonia ja Milo Veenus, pole ometi mitte ainult vaene; maailm, mis on sünnitand Platon'i, Kant'i, Shakespeare'i, Michelangelo', Copernikus'e, Darwin'i ja Edison'i, pole ometi mitte ainult rumal; maailm, kus eland Sokrates, Giordano Bruno, Lincoln ja Tolstoi, pole ometi mitte ainult halb ja kuri; maailm, milles sisaldub tähine taevas, kõrg-mägestikud, mered ja aasad, pole ometi mitte ainult inetu!

Teine käsk: hinnatagu ka positiivseid nähteid vääriliselt. Kui mingi asi läheb hästi korda, siis peetakse seda tavalisti isenesestmõistetavaks. Ent juhtub midagi halba — kohe ärritatakse. Võtame näiteks kaasinimeste kohuse-truuduse ja sõnapidamise. Juhtub liigimene jätma oma lubaduse täitmata

— vihastatakse. Ollakse muidugi selleks õigustet. Aga miks jäetakse tähelepanemata ja tänamata need võrratult rohkem ettetulevad hääd ning õieti sooritet toimingud? — Nii otsustatakse inimeste üle liig valjusti ning saadakse taas hoopis pahupidine, ühekülgne ja ebaõige pilt maailmast.

Kolmas käsk: rõõmustetagu elu piasjustki. Iga armsa sõna, iga sõbraliku pilgu, iga vähimagi hääteo üle on põhjust õnnelik olla.

Neljas käsk: Ületetagu viha, meelepaha, tusus ja muu tujulikkus. Nende all kannatavad niihästi kaasinimesed kui ka vastav isik ise.

Viies käsk: otsitagu oma õnne teistele ja üldsusele elamises. Kui inimene suurist sotsiaalseist ja inimlikest eesmärgest-ideaaldest tiivustub, siis ilmub talle palju teises ja uues valguses, avanevad uued perspektiivid ning õnnetaotelu saab alles oma õige mõtte.

See ongi terve elukunsti teooria, lühike ja selge.

Wilhelm Börner'i järele
Fr. Olup.

R. PÖLDMAE.

Franz Werfel.

Franz Werfel on saksa noorema kirjandusliku põlve silmapaistvamaid juhte ja hoogsamaid tunnete väljendajaid kirglikus võitluses vendluse eest. Olles küll liitunud lühemaks ajaks sõjaaegse ekspressionistide rühmitusega, ta on siiski aegsasti vabanend programmilisest moevoolust ja erirada sammudes tõusnud teistest palju kõrgemale isikupärase luule ja müütide regioonidesse. Seetõttu ta on ka üks väheseid, kelle luule saab kestva väärtuse tunnustuse läind aastakümne kaootiliselt segase ja kääriva luuleloomingu sisuseloitamises. Ta on käind läbi ulatusliku vaimlise arengutee, andes seega meie sajandi alguveerandi sisu kujunemispildi.

Nagu mitmed teisedki nimekad saksa kirjanikud Werfel on juudi päritolu. Sündind Praagas 1890. aastal, ta püsib praegu oma meheea kesk-päevses loominguvärskuses. Werfeli luule on ta saatus. Mitmete rahvatõugude olemusjooned ja traditsioonid näitavad alalist ristlemist ja võitlust ta luuletajaisikus: slaavluse pehmus, seletamatu nukrus ja muusikaarmastus ühes ägedalt puhkeva vihalõomaga ja taltsutamatu mässumeelsusega segunevad tihedalt juudi rassile omase juurdleva põhjalikkusega, sentimentaalse südamehädusega, sitke eneseteostusega ja taandumisega unede ja müütide maailma. Katoliiklik-kiriklikest erijoonetest oleks nimetada maa-

ilma-armastust, ennastalandavat süüteadvust, tunglevat messianismi ja alalist meeleliigutust igavesti lahutat vendluse ees.

Werfeli esimeses luuletistekogus „Der Weltfreund“¹⁾ (1911) kajas-

tub varavalmind nooruki rikas ja välismaailmale herksalt reageeriv hing. Noor laulik on innukas maailma sõber, kõigi loodu armastaja. Ta konarlikkudes ja vähese kunstiväärtusega värssides kõneleb elu ise võitle-

Franz Werfel.

vaist ja pimedusega löödud inimestest, kes on kaotand usu ja hinge puhtuse. Ta väljendab siin otsekohe kogu oma tulevase loomingu juhtidee: inimene on väärtus, elu — pühadus, ühtekuuluvustunne on meie õnn. Selle raamatu ilmumine tegi W. üleöö kuulsaks. Noore luuletaja tundeheitsas prohvetihääles terviteti uue maailma-

sõbraliku sugupõlve võimsaid hüüdeid.

1913. a. ilmud luuletistekogu „Wir sind“²⁾ esitab juba luuletaja erilaaduse puhtal kujul. See on suur ülekeev kiidulaul oma olemasolu teadvusest, mühava ja õnnestava elujõu maksmapanek äärmises ulatuses. Kuid leidub muidki toone selles kogus; luu-

¹⁾ „Maailma sõber“.

²⁾ „Meie oleme“.

letaja ei saa jätta nägemata oma teedel ka viha, kirgi ja madalust. Ta maalib üksikuid pilte tõelikust elust, millele mängib kaasa luuletaja raske-meelne meeleolude muusika. Maailm, jumalus ja Mina — need kolm ühtekuuluvat ja siiski lahutat jõudu luuletaja peab ühendama, et saavutada maailma tasakaal.

Kaks järgnevat kogu — „Einander“³⁾ (1915) ja „Gerichtstag“⁴⁾ (1919) — on sündind pessimismi süvendava sõja mõjude all. „Einander“-kogus ta tunnistab enda valmisolekut ligimese ohverdamiseks, kuuluvust kõigile elavaile, mille läbi õilistuks loodusepärane kannatus, tõendus ja tugevneks me olemasolu. „Gerichtstag“-kogus ta muutub pessimistiksi, kaotades usu inimese häädsusse veriselt lavastet sõja pärast. Maailm ja inimene on langend jumalikust algupärasest. Inimene on segu hääst ja halvast, kõrgest ja madalast. Luuletaja ülesanne on vabastada teda egoismi needusest. Ta maailmavaate dualism lahutab kaks päävõimu — hää ja halva — ja asetab inimese võitlema nende kahe vahele. Selle võitluse nägemine on aluseks ta dramaatilisele loomingle.

Werfeli seniilmund luuletistekogudest on viimane „Beschwörungen“⁵⁾ (1923). Siin luuletaja suur individuaalsus on täiel määral vabanend petlikkudest välismõjudest puhastava uuestisünni läbi. Ta luule tungib jälle näilikult lihtsate asjaolude saladuste regioonidesse, pannes võimsalt

helisema alateadvuse jõudude keeled. See kogu on üldiselt väga abstraktne, mille keerukaid sümboleid on sageli õige raske mõista. Kuid siingi fantastiliste ballaadide ja visioonide sügavused kasvavad maailma kõiksuse tunde suureks monumendiks, mille alusmüüri rajas 21-aastane lihtsamelne „maailma söber“.

W. draamadest väärrib eeskätt nimetamist „Bocksgesang“ (Sikulaul, 1922), mille aine kandub demonismi saladuslikumaisse riikidesse, olles ometi kaasaegse ebainimlikkuse, tooruse ja omakasu tabavaks võrdkujuks. Draama „Spiegelmensch“ (Peegelinimene, 1920) käsitleb vaenlasearmastuse probleemi enesesalgamise arvel, pidades seda purustet maailma rahustamisel ainsaks võimalikuks teeks.

Romaanidest silmapaistvamad — „Verdi, ooperiromaan“ (1924), „Paulus unter der Juden“⁶⁾ (1926), „Der Abituriententag“⁷⁾ (1928) ja „Barbara“ (1929) — kannavad jällegi sügavat inimese- ja maailma-armastuse märki. Autori kunsti teadlik suund on vabane hinge koormatustest ning sellega rikastada teisi ja ennast. Meie noorsoole oleks eriti mõistetav ja lähedane „Der Abituriententag“, ühe noorusesüü lugu“, milles pihitakse kooliaegseid väärmõistmisi ja -suhtumisi, mis viivad alla andekad, kuid kõikuvad ja oludele alistuvad nautuurid.

(Kirjandust: Richard Specht: Franz Werfel; Lauri Viljanen: Merkkivaloja.)

3) „Üksteist“.

4) „Kohtupäev“.

5) „Needmised“.

6) „Paulus juutide seas.“

7) „Abituriendi-päev.“

Kus on taevast küsid sa minult, mu laps. Targad ütlevad, ta olevat säälpool sünni ja surma piire, ta seisvat väljaspool päeva ja öö rütmi valitsust; ta ei olevat mitte sellest maailmast.

Aga sinu laulik teab, et taevast igavesti januneb aja ja ruumi järele, et tal ikka uuesti tung on selle maakera põrmus ilmale sündida. Taevast on endale asupaiga leidnud sinu kauneis ihuliikmeis, minu laps, sinu tuksuvas südames.

Meri lööb rõõmsalt trummi, lilled tõusevad jalavarvastele, et sind suudelda. Sest taevast on sinu sees ilmale sündind, ta puhkab emakese maa käte vahel.

Rabindranath Tagore.

Ma olen ühe hääteo valmistand.

Süda, rõõmutse!
 Ühe hääteo olen valmistand.
 Ma pole enam ükski nüüd.
 Inimene elab,
 On elus inimene,
 Kelle silmad nüiskund
 Minust mõeldes.
 Süda, rõõmutse:
 Üks inimene elab!
 Ei enam, ei, ma pole enam üksi,
 Sest olen ühe hääteo valmistand,
 Rõõmutse, süda!

Nüüd ohkavad päevad on ometi lõpul.
 Tahan teha tuhat tegu hääd!
 Tunnen juba,
 Kõik mind armastavad,
 Sest ma kõiki armastan!
 Voogavat täis ma tunnetusihku!
 Sa mu viimane, magusam,
 Selgem, puhtam, lihtsam tundeist:
 Häatahtlus!
 Tahan teha tuhat tegu hääd.

Ilusam rahuldus
 Osaks saab mulle:
 Tänuilikkus!
 Maaailma tänuilikkus,
 Vaikivad esemed
 Viskuvad mu käte vahele.
 Vaikivad esemed,
 Keda ma ühel täitumistunnil
 Kui vapraid loomi meelitin.

Mu töölaud raksub,
 Tean, ta tahab mind emmata.
 Klaver püüab lemmiktükki häälitseada,
 Kuid salalikult ja saamatult
 Keeled sumavad kõik kokku.
 Raamat, mida loen,
 Avab enda lehed.

Ma olen ühe hääteo valmistand!

Kord tahan rännata läbi halja looduse
 Sääl puud saadavad mind
 Ja väänkasvude käsivarred.
 Rohud ja lilled
 Jõuavad manu,
 Kobavad juured haaravad mu,
 Oksade õrnus
 Kinni mu seob.
 Lehed nõrguvad mu pääle,
 Mahedalt kui õhuke
 Vabisev veejuga.

Palju käsi küünitab mind,
 Palju haljaid käsi,
 Ümber pesistund
 Armust ja armsusest
 Seisan kui vangis.

Ma olen ühe hääteo valmistand,
 Tulvil rõõmust ja häatahtlusest olen,
 Ega enam üksi,
 Ei, mitte enam üksi.
 Rõõmutse, mu süda!

(Kogust „der Weltfreund“.)

Tõlkind R. Põldmäe.

Laul kui kytteaine¹⁾.

See eesti rahvas on teadupärast üks laulja rahvas: ega ta siis muidu oleks oma ärkamisajal läind soomlasilf endale laulujumal Vanemuinet (= Väinämöinen) lainama. Ja või siis muidu ka „Kevadiku“ laulujumaldav toimetaja kui karske eesti noorsoo tuletunglahoidja oleks tulnud mõttele aval-

dada oma lehes ylistuskirjutis õilsale laulukunstile. Sellele mõttele, mida allakirjutanu akadeemilise kantuse kutsut ja säet edustajana (pääle selle, kui kõik muud laulukunstnikud pakutavast kõrgest ylesandest on tagasihoidlikult keeldund) nyyd katsub teostada.

Lugupeet „Kevadiku“ toimetaja austab nende ridade kirjutajat vist

¹⁾ Autori kirjaviiis.

kyll esmajoones kui „Ambroosius on ladna mees“ laulu ilmakeuulset lärmando-esityajat. Et ma sellest hoolimata julgen karske noorsoo ajakirjas idealistinägu teha, siis pean seletama vahet ehk need perekundlikud põhjused, mis minust on teind selle kõlvatu laulu kunstniku. Igayks teab ju, et Ambroosius oli Torma jaama kõrtsimees ja peab mind, kes ma seda nime sõandan suhu võtta, kadund inimeselapseks. Ent mitte igayks kiviheitja ei tea, et Ambroosius on olnud ka Somma kõrtsimees Tartu ja omaeegse Peterburi vahelisel maanteel ja et minu vanaisa kui sama teed linnasõitja oli tema sydamesõber ning pikal teekäigul sõber Ambroosiuselt sooja sõbrana ja kõige muu sooja saaja. Kujutelgem nyyd, et Ambroosius yhel pakastalve õhtul poleks oma poole sooja lasknud minu vanaisa ja üks jõulaadaaegne kylm oleks surmale suigutand tolle kuulsa vallavanema, siis oleks ka allakirjutanu kui niisugune võind viimaks olla maailma syndimata. Ja kujutelgem, kui suur kahju see oleks — muidugi kõigepäält just allakirjutanule! Kuigi olen yhel meelel meie luulepäämehe G. Suitsuga (nagu yldse olen yhel meelel kõigi tähtsate meestega) selles, et saatustest troostitum on syndida laulikuks Eestis, kuid nyyd enne kiiruga lähenevaid jõulupühi tunduks kõigist saatustest troostituim koguni-olematu olla. No kas siis ei tohi veel enese olemasolust rõõmutsev hing ylistada oma vanaisa sõpra Ambroosiuselt kui kylmasurmast päästjat ja sooja eluhõngu hoidjat.

Võib tõesti olla, et mu õnnis vanaisa ja sõber end soendid sääl Sommal ka muuseas millegagi, mille siinkohal jätame nimetamata. Kuid see pole imegi — kindlasti tol ajal polnud veel karskusseltsi ei Toris ega Tyris ja neile vanule patriarhidele, kellest siin jutt, vaevast veel keegi oli käind selgitamas, et tulivesi on päris tõsiselt kuri myrk. Kõik mõistlik, mis ma neist mõlemaist tean, paneb oletama, et nad niisugusel korral oleksid

maha pannud oma vallavanema ja kõrtsimehe-ameti ning oleksid asutand kumbki oma katuse all karskusseltsi.

Kuid pöördume tagasi kysimuse juurde, mida tasakesi juba puudutime — kuidas inimese sooja saab. Kylmetada me vaesed põhjamaalased ja lõdiseda ju saame eluaja: kuna päikesekiired riivavad meid peagu ristloodis, vaid vastu varbaid, kuna meil taas tuleb puudu kas omast sisemisest soojusest või lõgistame hambaid ligemise soojuskehvast suhtumisest. Mõnel pool on kombeks saand niisugusel korral mitmesuguseid mõrkjaid vedelaid asju alla neelda, teisiti öeldes, tarvitada uemas tehnikas nii moodaks minevat vedelat kytteainet. Viimased uurimused aga on näidand, et see läheb 1) materiaalselt liig kulukaks ja 2) see kytt paneb kõetava mehhanismi koledasti logisema, mis pole a) ei ilus ega b) häa. Oma kauaaegse Ambroosiuselaulu jt. praktika põhjal allakirjutanu on jõudnud püsivaile teaduslikele tulemusile yhe inimliku soojusallika olemuse kohta, mida eesti keeli täpse oskussõnaga kutsutakse lauluks. Avaldan siin ainult tulemuste pääteesid: see soojusallikas on 1) imeodav, kuna enesele soojategemise laul ei vaja kylmund vähegi musikaalselt kodanikult isegi mitte nooti, ja 2) on vastuvaidlematult kindel, et seejuures soojataotaja mehhanism ei hakka põrmugi logisema. Allakirjutanu on proovind seda soojavahendit nii väljas pakases kui ka leitsakuses toas, kus väga kylm seltskond koos istub, aga ka mõnikord ymisemisi oma kambrinurgas yksipäini lõdisedes, ja tagajärjed on alati olnud võrratud, on tulnud ikka seejuures hääolu-taskurätikuga pyhkida oma sisemise soojuse higipiisku.

Mõni sõber kyllap väidab, et suurima soojuse võib saavutada, kui tarvitada vedelkytet + laulukytet. Noh, need päris pursid taotsevadki pruukida seda kahekordset kytet. Kuid seejuures kujuneb soojaotsijal tavaliselt selili- või kápuliasend, nii et laulukytang ei toimu kyllalt vabalt (kuna

suuliigutamine, mis laulmise juures tähtis, ei lähe hästi korda) ja subjektiivsed noodid saavad liigvõimsaiks ning loovad vaid vähestele nauditava ylimoderni kaksfoonina, milles eriti domineerima kipuvad vedelkytte põlemissärtsatused. See on igatahes juba kõrgem arsitokraatlik kunst, mille nautimine jäägu, nagu on, vaid nn. akadeemilise koorekihi eesõiguseks. Allakirjutanu kui orjarahva laps pole julend niisuguse kõrgema ja intensiivsema enesekytiga katseid teha ega

tea sellest nii siis ka pikemalt pajatada.

Nagu kõik suuremad töed, nii ka ylalesitetu, ei tarvitse pikka sõnastust. Allakirjutanu ei võta temale patenti riiklikult patendiametilt, nii et see leiutet uus soendusviis ei koormu maksudega ja võib teda igayks enese juures proovida leiutajalt luba kysimata. Talitusviis lihtne ja kerge: rind pysti, suu lahti, sõnad keelele. Vedelkyte pääleegi säästub terasmootorile.

Veljestosius.

A. TONSKA.

Tänaste noorte otsinguist.

Möödunuga võrreldes elame praegu mehhaniseerund ajavaimu kulminatsioonipunktil. Tehnika suursaavutised on laotand katva liniku vaimlisile tööväljule. Kujukalt märkame seda ka tänase kasvava generatsiooni juures. Neiski võtab maad ikka suurema lagastusega korporantismi iganend traditsioonide jäljendamine, mis ilmekalt väljendub keskkooli abiturientide salajasis „lõppolenguis“ ja muis väärnähteis. Siiski ei saa mainitud asjaolu väita kõikide nüüdisaja noore kohta. Nagu me ajaloo näitelaval sageli oleme näind, et reaktsiooniga käsikäes sammub aktsioon, nii on lugu ka oleviku noorsoos. Selles mõttes tuleb siinkohal korrata Hugo Reimani sõnu: „Ja selles üldises igapäevsete huvidega inimeste kogus hingeldab väikene rühmkond noori, kel tõesti tahtmist on taotella kõrgemaid eluväärtusi, luua uueks ühiskond, inimene ja kogu ilm.“ Säärase noorpõlve mõningaid tänaseid otsinguid tahangi käesolevas sõnavõtus esile tõsta. Neis avaldub pigemini rünnak ajavaimule kui ümbritsevast elust ning elunähteist isoleerumispüüe, mida mõnelt poolt ette heidetakse. Kuid huvitav nähe: sõduritena vaimlisil aateväljul seisavad päämiselt majanduslikult kehvemad noored, kuna jõukam generatsioon esin-

dab enam foxtroti härrade ja preilide laagerdavat eeskuju.

Tänaste ideeliste noorte otsinguistpüüdeist, mis on kantud elureformitahtest, olgu mainitud eeskätt: a) karske nooruskulturi taotlus, b) kehakultuuri harrastamine ja c) kirjandusküsimustega ning keeleuendusega tegelmine. Teised teotsemisalad on vähema tähtsusega.

Siirdudes esmalt noorte karskustegevusele, peab rõõmustades niitama, et endise „aabitsaõpetamise“, s. o. joovastavate jookide kahju selgitamise asemele on astund enamasti karske lõbukultuur, mis toob halli igapäevsesse ellu enam vaheldust. Ongi me elu tavalisti nagu sünge sügispäev, kuhu harva vilksamisi naerahtavad elustavad päikesekiired. Kuid murangualiste noorte palavaim südamesoov on: kutsuda esile karedas põhjamaises elus kirgas päikesepaiste.

Selliste soovide suunas arenev tänaste noorte võitlus ei jää ega võigi jääda hüüdjaks hääleks kõrbes, vaid avatleb paratamatult kaasa tulema neidki noori, kelle ainsamaks unistuseks on oodatav „kuldne vabadus“. Olgugi et alul suhtutakse asjasse skeptiliselt, viimaks ometi tahes või tahtmata kiidetakse hääks karske noorus-

kultuuri õilsad naudingud. Ent tänaste noorkarsklaste lööksalkade, karskusringide ülesanne ei ole siiski „päästearmeed“ asendada, vaid need näidaku pigemini noorile nende kriitilise ilmavaate arendamisvõimalusi. Igatahes, kvantitatiivselt väikene tänaste karskete noorte pere suudab väga palju ära teha nooruskultuuri maksmapanekul. Tänane aktiivne karske noorpõlv on küll Taavet ümbritseva Koljati vastu, kuid kõikide rinnus põlevad jõurikkad tuled, mis tiivustavad noori enam endi tööks- pidamiste eest võitlema ning annavad ajavaimulegi mõnes suhtes hoopis teise suuna.

Tänapäeva noorte huvid on koondund ka rohkesti sportlikele küsimu- sile. Näib, et tänased noored põevad otse „spordi palavikku“. Ent on märgata, et rekordispordile hakatakse eelistama rühmsporti. Kehakultuuri harrastamisega ligineme tubli sammu täisväärtusliku isiksuse ideaalile, mis omab noorsooliikumise ideoloogias keske koha. Ütlebki kuulus kasva- tusteadlane Fr. Foerster: „Moodsad noored peaksid kehalise harjutuse objekti alaliselt silmas pidama ja kehalist enesevalitsemist kui püha sisemise tugevnenemise esimest astet vaatlema.“ Tänapäeva noorte harrastused kehakul- tuuri alal sooruvad mõõdukuse tähe all, mis loovad tervisrõõmu. —

Tutvume rännakuil kodumaa mit- mesuguste paikadega, nende rõõmu-

dega ja muredega. Leiame veespor- dis, uisuteil jne. esteetilisemat naudin- gut kui mitmetunniseid hingetapvaid filme „mailma ööelust“ vadeldes.

Innukalt teotsetakse kirjanduse alagi. Kirjanduse tähtsus väljendub ilmekalt Samuel Smilesi sõnus: „Hää raamat on kõige parem sõber. Ta ei jäta meid kunagi maha — on homme seesama, mis täna.“ —

Kuid noored ei loe mitte ajaviiteks, vaid loetavast otsitakse enne kõike eluküsimuste lahendusnäiteid. Püü- takse kirjanduse kaudu arendada enda ilmavaadet. Aga kirjandusrühmi- tuis korraldetakse veel mitmesugu- seid võistlusi (novelli-, luuletus- jne.), oma loomingu õhtuid j. m. Pääle selle antakse neis rohkesti välja mitmesu- guseid käsitsipaljundet ajakirju, kus väljendatakse päämiselt oma noorus- lik-radikaalset ellusuhtumist ning tar- vitatakse uuenduslikku, sageli äärmus- likku, keelt.

Tänapäeva noorte otsinguis avaldub nooruslik ürgigatsus avaraile veeväl- jule. Aatevaesusest siin kõnelda oleks ekslik. Kuid see on maksev vaid noorsoo mürdosa kohta. Suurem mass on vaimustet ajavaimu moega- lopist.

Siiski peab tähendama, et tänased noored seisavad murrangu lävel. Johtub kalle vasemale või paremale, teostub see varem või hiljem — see sünnib!

ED. TREU.

Mõttevilksatusi E. Üliõpilaste Karskusühenduse 10. aastapäeva puhul.

On möödunud alles paar nädalat akadee- milise karskusühingu pidupäevist, mil see sul- ges esimese aastakümne oma tegevuses. Küm- me aastat katsetusi — küll väheste, aga seda kindlamate tagajärgedega.

Ei ole kerge teosteda sellisel tööpõllul nagu seda on üliõpilaskarskusliikumise oma. Pole ka raske arvata, mis on siin eriliseks ta- kistuseks — üliõpilastraditsioonid ja nendega seotud joomakombed.

Kuid E. Üliõpilaste Karskusühendus on nende väheste tegevusaastate jooksul jõudnud siiski karskendada üliõpilaskonna ametlikud koosviibimised, banketid, vastuvõetud jne., on jõudnud tõrjuda välja isegi üliõpilasmaja seinte vahelt alkoholitavitamise.

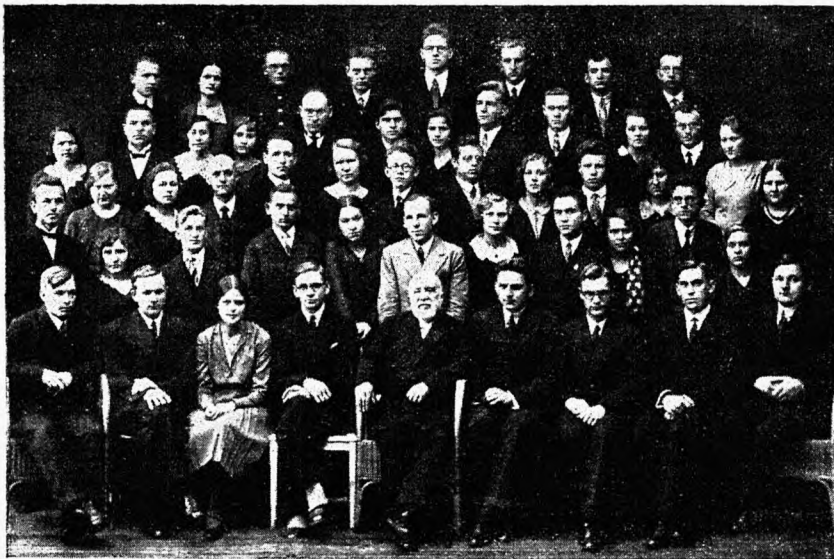
E. Üliõpilaste Karskusühenduse ülesan- deiks on olnud: koondada enda ümber võima- likult kõik karskusmõttelised noored, anda neile võimalikult palju teadmisi vastava küsi- muse kohta; edasi, anda neile võimalus liikuda alkoholvabas ümbruskonnas, pakkuda hääd ja puhast lõbu, kasvatada seltskondlikult üks- teist vastastikku, teades, et mürgitamata ümb- rus loob sama väärilise kultuurühiskonna, kes oskab elada kaasa kõigega, mis hääd ja ilus.

Juba varakult asutati karskuskasvatustlik õpiring, mis on senini teotend üsna järje- kindlalt. Ka järjekindlad omavahelised koos- viibimised on kujunenud elavaiks. Raske oleks mõnerealise kirjutises lugeda üles seda tege- vust. Asjastuhuvitanuil võimaldub seda jäl-

gida vastavate kokkuvõtete kaudu, esijoones „Üliõpilaslehe“ erinumbreis 1925 ja 1930. a. Ka annab Ühendus aegajalt informatsiooni oma tegevusest „Kevadiku“ lugejaile selle veer-
gudel.

Kui aitab kaasa meie kultuuritahteline noorpõlv, et kasvaks karskusidee eest võitle-
jate malev meie valmiva intelligentsi hulgast ja
suubuks tihedaks riviks lõöksalgana oma vaen-

lase vastu, mis ime siis, kui täitub juba lähe-
mate aastakümnete jooksul unistus, millest
praegu veel alles sala julgeme sosistada üks-
teisele kõrvu: täielik võõrdumine uimastus-
mürgist kõikjal, tõukame troonilt alkoholi-
monarhi! Kuid see on ju meie revolutsiooni-
laul, mis võimustab, innustab, annab jõudu,
kuni oleme kasvand küllalt tugevaiks eelole-
vaks „riigipõrdeks“.

Eesti Üliõpilaste Karskusiühenduse liikmeid ja vilistlasi.
10 a. juubelpildistus 30. XI. 30.

E. MÄE.

Kuidas peaks noorsugu suhtuma tänapäeva kinosse? ¹⁾

Kino tehnilise saavutisena on terviteta-
v, sest kinos saab pakkuda publi-
kule väga palju esteetilist naudingut. Kinoga
võib tõsta rahva kultuurilist tasapinda.

Ent modern kino on muutund äriks ja madala-ideoloogiliseks. Tänapäeva kino püüab kohaneda massi nõu-
deile. Ja ongi ju võrratult kergem serveerida
labaseid jante kui väärtuslikke ja silmaringi-
laiendavaid filme.

Tänapäeva kino edendab kõlb-
lise kultuuri allamäge käiku. Kuigi kinosõbrad väidavad, et nemad võtavad
säält vastu ainult hää ja jätavad kõrvale halva
ning seega arendavad endi kriitilist võimet,
siiski on tegelikult säärastel kinno suhtujaid
vähe. Enamik naudib just kinos serveeritavat
liiderlikku vaimu ja pummeldamiskultuuri ning
unistab ajast, mil võiks ja saaks hakata samuti
teotsema.

¹⁾ Vaidlusteemi projektina mõeldud.

Rohke osavõtjaskond ei tä-
henda kaugeltki, et kino oleks
kasulik. Kui kino külastatakse käesajal
teatrist enam, siis see näitab ainult meie rahva
maitse madalust. Ei suudeta lahutada tuuma
koorest. Ei nähta ega saada aru, et kino tehni-
lise täiuse ja välise efekti ilusa koore all sisal-
dub ussitand tuum sisulise tühjuse näol. Ning
pööblipoolne pakutava: tapmise, petmise, raha-
ahnitsemise, kadeduse, kättemaksu, liiderlikkuse
ja vastustundetu tõsikultuuri ideoloogia
hindamine ei taga loomulikult selle tõelist
väärtust.

Üksikud harvad hääd filmid
ei tee veel oleviku kino üldi-
selt pooldetavaks. Sellelt seisukohalt
tuleb suhtuda ka eriti selliseisse kinoharrasta-
jate väiteisse, nagu näiteks: Edison, Shaw ja
teised autoriteetsed isikud kiidavad hääks kino
ning peavad selle kasulikuks, mispärast pole
meilgi põhjust kino alahinnata. Muidugi, meie
kõik sumpatiseeriksime kinole, kui sääli näide-

taks vaid häid filme. Aga küsimuse üdi selles seisabki, et niisugust kinoetendust, mida Edison, Shaw ja teised nende sarnased hindavad ning kiidavad, kohtame tänapäeval üpris harva.

Käesaja kino on õpilasile vastuvõtmatu, sest see mürgitab noorte hingeelu. Kino kujundab noorte maailmavaate ja ellusuhtumise vildakuks. Säär

nähakse tüüpe, kes püüavad elus kergesti läbi saada, teiste kulul elada. Ja pole ime kui ise hiljem kõige selle mõjul samasuguseks kujunetakse.

Lõppjärelus eeltoodust: noorsool tuleb suhtuda tänapäeva madaladeoloogialisse kinno eitavalt.

T. ST. LAZAROV.

Õpilaskarskusliikumisest Bulgaarias.

Bulgaaria rahvas ei kannatand pärast ilmasõda mitte ainult majanduslikke raskusi, vaid elas üle ka vaimlise languse. Sõda ei võimaldand vanemil lapsi korralikult kasvatada, mispärast päale sõja lõppu oli märgata niihästi kooli- kui ka väljaspool kooli teotsevas noorsoos silmatorkavat kõlblise tasapinna madaldumist. Oli tungiv vajadus suure ülesehitustöö järele. Sõja tagajärjed ootasid likvideerimist. Õnneks esimestena algasid enastalgavalt seda tööd õpilased ise. Tekkis terve rida väga mitmesuguste eesmärkidega ning tegevusega organisatioone, nagu turistide, stenograafistide, esperantistide j. t., muuseas ka karsklaste ühingud. Viimaste juures tahangi siinkohal peatuda.

Õpilaste Karskusliidule pandi alus 1918. a. oktoobris. Esimene kongress kutsuti kokku 1920. a. Esialgu läks organiseerimistöö haruldaselt jõuliselt ning tulemuslikult. Kuid 1927. a., 4 päeva enne kongressi, keelas ministeerium õpilastele kokkutulemise ära, kuna oli tulnud ilmsiks, et mõned õpilased ei tegele üksnes karskustööga, vaid ka politikaga. Tegelikult võidi süüdistada poliitikat osavõetus küll vaid 5—6 õpilast, ometigi võeti õpilasilt õigus edaspidi üldse kongresse pidada, enamgi: ka senine õpilaskarskusliikumise valitsend autonoomia põhimõte häviteti — jäid lubatuks ainult kohalikud karskusühingud vastavate koolide õpetajate juhatusel. Nii viisi oli valusalt puududet noorte vabadust ja algatusvõimet. Vaimustus vähenes. Mõnes kohas õpetajad koguni takistasid noorte tööd.

Ent õpilaskarskusliikumise viimase aja olukorda jälgides peab mõnema, et see on kõigist takistusist hoolimata kasvand arviliselt järjest

suuremaks. Kõva kontroll ministeeriumi poolt pole siiski senini suutnud noorte töötat minetada. Tugev poolehoid seltskonnas annab Bulgaaria õpilastele lootust ja usku sellesse, et peatselt pääsevad maksvusele taas nende õigused ning sisemine rippumatus. — Ja seda suurem oleks siis muidugi töövili. Kui tugev oli Bulgaaria õpilaskarskusliikumine ministeeriumi vahelesegamise puhul, seda näidaku selle aja (1927. a.) kohta käivad arvud: 146 ühingat 20.000 liikmega, 150 haru (algkoolides) 10.000 liikmega, häälekandjate („Kainus“ ja „Võitlus“) tiraaž kokku 12.000 eks. etc. Päale ajakirjade, kalendrite, lendehtede ja raamatute väljaandmise sulgesid õpilased kõrtsegi enam kui sajas külas. Et pilt käsiteldava liikumise suurusest oleks täielik, olgu mainitud, et 1926./27. õppeaastal oli kõigist gümnaasiumite õpilasist 62% organiseerund karskusühingusse. Ja Rahvusvahelise alkoholimivastase büroo juhataja dr. R. Herod tunnistas avalikult pärast oma külastäiku Bulgaariasse ja tutvumist siinse õpilaskarskusliikumisega, et viimane on üks parimini organiseeritud õpilaskarskusliikumisi üldse Euroopas.

Ei saa igatahes ükskõikselt kirjutada sellest liikumisest, teades, millise vaimustuse, enastalgavuse ja idealismiga noored keskkooliõpilased on töötand, taga kihutat õilsast karskusaatest, mis on neid juhtind ikka edasi ja edasi, järjest kõrgemate sfäärideni, kus valitseb ilus ja harmooniline elu, kus iga inimene saavutab päikest ja õnne.

Jah, noored ja karskus! Millised ühtekuuluvad mõisted! Ja milline ilus võitlus toimub siin!

Kümme aastat eneseharimistööd.

Viljandi maagümnaasiumi noorte juubel.

3. detsembril möödus kümme aastat Viljandi esimese tõsisema noorsooorganisatsiooni — Maagümnaasiumi Eneseharimise Rühma — asutamisest. See teostus veel segaseil ajal, kui Viljandi ainsaks noorsooringiks oli V. Koolinoorsoo Liit, kalduv kergelaadsusele, sageli isegi fiirdile. Siis Maagümna. 17 abiturienti poolt asutet org. vältis kohe alul sihtidetu teotsemise ning hakkas rakendama noorte energiat tõsisemale eneseharimistööle, mida on tehtud kümme töö- ja tulemusrikast

aastat, olles esirinnas Viljandi ja viimasel ajal isegi kogu Eesti vastavate organisatsioonide seas.

Kümme aasta jooksul Rühm on korraldand 108 referaat- ja 31 vaidluskoosolekut, 8 akust, 5 maksulist peoõhtut, 26 male-kabe turniiri, 7 kirjandite võistlust, 8 õpiaastat lugemislauda jne. Päale otsekohese kehalise spordi, mida organiseerib sama kooli Spordiühing, on Rühm haarand endasse 10-ne aasta jooksul kõik õppurite isetegevuse vormid,

säljuures ikka järjest laienedes ja intensiivis- tudes.

Juubeliaasta on ilmselt Rühmale murran- guks spetsialiseerumise poole, et rakendada võimalikult täieliselt tõhe laialdase liikmes- konna (ligi 150 liiget) mitmesuguseid erinevaid huve ja kalduvusi. Nii on Rühma üldtege- vuse kõrval oma erialal tegelemiseks moodus- tund kolm õpiringi: loodusteaduse, retoorika ja näitekunsti, neist eriti elujõuline viimane, korraldades praegu teater „Ugala“ näitejuhi hr. A. Meeringu juhtimisel näitekursust. Teine suurem kursus on esperanto keele kursus üle 30 osavõtjaga. Pääle õpiringide on nüüd Rühma manu loodud ka salongorkester ja laulukoor. Rühma lugemislaud on praegu täielisem Viljandis, ületades isegi avaliku lugemislaua.

T. N. K. K. kõnevõistlus.

30. XI s. a. peeti Tartu Noorsoo Karskus- organisatsioonide Keskkorralduse ettevõttel kõnevõistlus teemile: „Noorsoo ülesandeid tänapäeval“. Osavõtjaid oli 6. Hindamis- komisjoni (koosseisus pr. A. Suits, E. Kubjas ja Fr. Olup) poolt tunnusteti I auhinna vääri- liseks A. Hermann (E. N. K. S. tütarl. gümn.) ja A. Tonska (Tartu kommertsgümn.). II au- hind jäi välja andmata. III kohale tulid H. Mark (Tartu Õpet. Seminar), M. Ratnik (Tartu kommertsgümn.) ja D. Nagla (H. Treff- neri gümn.). Üldiselt võib pidada võistlust kordaläinuks. L. L.

I kirjavahetaja liikmete konverentsil aktsepteeritud resolutsioonid:

1. Kirjavahetajate liikmete konverents peab soovitavaks ja tarvilikuks kirjavahetajate liikmete aktiivse osavõtu väljaspool kooli teet- seva noorsoo karskustõhe kaasatõmbamisel ning soovitat selleks: a) Eesti Noorsoo Kars- kusliidu juhatusel leida kirjavahetajaid liik- meid külanoorde organisatsioonides; b) samuti kutsuda kirjavahetajaiks liikmeiks karskeid kü- lanoori väljastpoolt organisatsioonid; c) kooles olevad kirjavahetajad liikmed loogu oma kooli- ringkonnas, eriti oma kodukohas asuvate küla- noorteorganisatsiooniga kindel kontakt ja ai- daku igakülgset kaasa neis karskusemõtte selgi- tamiseks ja maksvusele pääsuks; d) võimalust mööda loodagu kontakt kõigi elureformi ja karskusemõtteliste noorsooorganisatsioonidega.

2. Eesti Noorsoo Karskusliidu kirjavahe- tajate liikmete konverents peab tarvilikuks: a) et kirjavahetajad liikmed oleks kui Eesti Noorsoo Karskusliidu usaldusmehed kohtadel; b) eriti tuleks kirjavahetajail liikmeil hoolit- seda selle eest, et tema ümbruses pääseks maksvusele kindel täiskarskuse põhimõte; c) ka toetustehankimisel, liikmemaksu kättesaami- sel ja alamaastme karskuseksamite korralda- misel aidaku kirjavahetajad liikmed kõige in-

Kaesoleval, s. t. juubeliaastal, juhib Rühma juhatus koosseisus: õpil. A. Kaelas (esimees), J. Parts (sekr.), E. Kihno (laekur), E. Pehap (abiesimees); P. Toom (abisekretär), O. Laur (abiliaekur) ning hooldaja hr. V. Tekkel. Juhatusel korraldusel oli 6. dets. juubeliaktus ja peoõhtu, mispuhul oli tulnud kokku mit- med vilistlasi ja saabund tervitisi realt teisilt organisatsioonelt ning endisilt tegelasilt, neist mõned isegi välismaalt — Korsika saarelt ja Berliinist. See meeldiv koosviibimine igatahes tiivustab edaspidist veelgi intensiivsemat teot- sengut.

Juubelipäevaks ilmus trükist ka Rühma juubelialbum, mis on esmakordne, ent tulevikus loodetavasti kujuneb perioodseks.

A. Aele.

tensiivsemalt kaasa; d) kooles, kus karskus- mõtte võõras, asuda intensiivselt eeltööde tege- misele, kuni võimalikuks saab karskusringi ellukutumine; e) püüda luua kirjavahetajaist liikmeist ülemaaline kõnelejate-võrk.

Kirjavahetajaist liikmeist.

Kirjavahetajate liikmete nimestikust on kus- tutet 3, kellest on lahkund E. Jungerman surma- läbi ja L. Johannov ning H. Kredeman omal soovil; juurde on valitud järgmised 21:

- 83) Oskar Barlo (Üliõpil. Karskusühendus);
- 84) Otto Kangilaski;
- 85) Herman Karolin (Tõrva Ühisgümn. Karskusring);
- 86) Evald Kruus;
- 87) Leili Laarman;
- 88) Linda Laarman;
- 89) Eugen Lemberg (Rakvere Õpet. Se- minari Karskusring);
- 90) Aksel Mark (Võru Noorsoo Karskus- ühing);
- 91) Kristjan Meikop (Üliõpil. Karskus- ühendus);
- 92) Karl Mõissar;
- 93) Alfred Müllerson (Pärnu Karskusselts „Valgus“);
- 94) Alide Oja;
- 95) Nadja Peterson;
- 96) Paul Raig (Võru Noorsoo Karskus- ühing);
- 97) Herman Rajamaa (Üliõpil. Karskus- ühendus);
- 98) Meinhard Ratnik (Tartu Kommerts- gümn. Karskusring);
- 99) Adeline Steinberg;
- 100) Edgar Tirul (Petseri gümn. Eesti osa- konna õppurühing);
- 101) Arnold Tonska (Tartu Kommertsgümn. Karskusring);
- 102) Elmar Trinkman (Üliõpil. Karskus- ühendus);
- 103) Arkadi Uibo.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort. Tegev toimetus: Friedrich Olup, F. Huik, O. Kangilaski, E. Kubjas, M. Sarv, I. Tõnisson. Toimetuse kõnetunnid: tegevtoimetajal — esmasp. ja neljap. kl. 2—3 Jakobi tän. 8—2. Toimetuse aadress: Tartu, pstk. 86, telefon 404.